

SOS LUBENEC

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři,

od referenda uplynulo něco málo přes půl roku a donedávna se zdálo, že budeme mít zase nějakou dobu čas na řešení svých běžných nejaderných starostí. Že to nebude déle než dva roky, se dalo tušit, zvlášť po prohlášení zástupců SÚRAO, že naši lokalitu nepouští a budou vyčkávat. Vyčkávat, zda se přesvědčenému zastánci průzkumů občanu Peterkovi, i přes jeho starostovské ruce částečně svázané výsledkem referenda, i přes jeho „blbou náladu“ z toho pramenící, podaří přesvědčit většinu občanů, aby v příštím referendu hlasovali opačně než posledně, tedy pro průzkumy. A protože by se otevřená propagace průzkumů záhy po jejich odmítnutí v referendu nejspíše mijela účinkem, tak alespoň obecní plátky přinášely konspirační teorie, jak to s tím referendem „doopravdy“ bylo: *Určitá skupina lidí složená z ublížených jedinců s nenaplněnými ambicemi, financovaná kdoví odkud a hájící podnikatelské zájmy určitých jednotlivců, se rozhodla odstranit starostu Peterku, rozeštvát a destabilizovat obec, k čemuž neváhala narychlo iniciovat referendum, aby mohla zmatečně položenou otázku a svými hysterickými projevy zmanipulovat voliče a výsledkem zpackaného referenda zneužít ve svůj prospěch. Jak z Černých baronů ... V koláži z „vypůjčených“ autentických výrazových prostředků a frázi chybí ještě revanšitní a vrazi z Wall Streetu, aby bylo úplně zřejmé, jaké období našich dějin zanechalo v hlavách autorů citovaných hloupostí svůj otisk. Ještě koncem loňského října to vypadalo, že zbytek dvouletého „hájení“ Certovky bude probíhat v podobném*

místně-folklorním duchu. Na besedě v Blatné, která byla součástí mezinárodního setkání radioaktivistů s trefným názvem Fórum o důvěře, jsme mohli v jedné z odpovědí z úst RNDr. Slováka, zástupce SÚRAO, slyšet ujištění, že přes odpor obcí do průzkumu nepůjdou. Poté, co v Bukově, v jediné obci lokality Kraví hora na Vysočině, veřejnost v referendu odmítla spolupráci svých zastupitelů se SÚRAO, ukázalo se, jakou podobu má důvěra u nás a jak jepičí život mohou mít sliby SÚRAO.

Počátkem ledna z rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu pověřila Správa úložišť mandátem pro vyhledání úložiště státní podnik DIAMO, těžící uran na Vysočině. Jeho vedení už se nechalo slyšet, že žádné souhlasy obcí k průzkumu nepotřebuje... Není divu. Je totiž nutné vykázat posun na cestě k úložišti, protože jednání o stavbě nových reaktorů v Temelíně nabírají na intenzitě a není čas zdržovat se nějakými sliby. Budoucí zakázky už mají zřetelné obrysy a každý „zaháčkovaný“ si chce přijít na své.

Zatím sice není co rozdělovat - ani stát ani ČEZ peníze nemají a investoři nechtějí pomoci svých peněz společně s ČEZem krotit jádro, protože zřejmě nemají smysl pro pokrok. Ministr Kalousek má ale řešení: ČEZ si vezme úvěr, za který převezme záruky stát v podobě garantované výkupní ceny elektriny z jádra, a spokojeni budou všichni kromě zbývajících necelých deseti miliónů věčných nespokojenců, kteří ale remcají pokaždé, když se jim na fakturě za elektřinu objeví nová položka, třeba podpora energie z jádra. *Pavel Pavlík, předseda SOS Lubenec*

BOROVÍČKA. TO BUDE ASI JEDINÉ, CO NÁM Z PŘÍRODY ZŮSTANE

Neúspěšná mise SÚRAA končí, důvod k radosti to není

Události posledních měsíců a dní na lokalitě Kraví hora jednoznačně ukazují na to, co se zde zákonitě muselo stát a co se může stát a i na ostatních lokalitách

Úkolem Správy úložišť radioaktivních odpadů, tedy organizace zřízené státem, přesněji Ministerstvem průmyslu a obchodu, bylo vyjednat se zastupitelstvy dotčených obcí určitou dohodu o spolupráci. Tento dobrovolný krok ze strany státu učinit jakousi dohodu s dotčenými obcemi při výběru lokality pro hlubinné úložiště ra-

dioaktivních odpadů byl ale spíše krokem politickým a měl případně obhájit zásadní rozhodnutí o výstavbě úložiště v dané lokalitě.

Zmiňovaná dohoda měla předcházet podepsání smlouvy o vlastním geologickém průzkumu, bez kterého nelze pokračovat ve výběru konečné lokality. Vlastní smlouvu o geologickém průzkumu s konkrétními informacemi o rozsahu průzkumných prací a s jasně formulovanými podmínkami ale organizace složená ze státních úředníků (SÚRAO) dle zákona o geologických pracích podepsat nemůže. Podepsat smlouvu s obcí o geologickém průzkumu, respektive o vstupu na obecní pozemky za účelem průzkumu a podat žádost na MZP o stanovení průzkumného území smí podle zákona 62/1988 Sb. pouze fyzická nebo právnická osoba s osvědčením odborné způsobilosti projektovat, provádět a vyhodnocovat geologické práce, tedy organizace, která se takovou činností zabývá a má k takové činnosti povolení.

Na lokalitě Kraví hora, na základě mandátní smlouvy, přebírá přípravu průzkumných prací společnost DIAMO, a.s. Jedná se o firmu zabývající se těžbou uranu, o firmu, která zná místní občany a má zkušenosti s povolovacími procesy ohledně geologických průzkumů. Její zástupci se zcela logicky vyjádřili, že se DIAMO necítí být vázáno nějakými sliby

SÚRAA vůči obcím a že se bude při přípravě průzkumných prací striktně držet platných zákonů.

Stalo se tak bez dohody a stalo by se tak i s dohodou! Jedná se totiž o další krok v procesu vyhledávání konečné lokality pro jaderný odpad. Je to ale také moment, který zcela jasně ukazuje, že všem zastupitelům na všech vybraných lokalitách v celé České republice byl několik let účelově zřízenou organizací SÚRAO intenzivně mazán med kolem úst v podobě slibů o mimořádných finančních kompenzacích, o malém a neškodném průzkumu, nebo třeba o tom, že provedený geologický průzkum určité neznamena výstavbu úložiště. Ti, kteří neodhalili účelovost ve vystupování a prezentacích SÚRAA, ti, kteří si nevěšili neschopnosti představitelů Správy úložišť odpovídat na konkrétní dotazy občanů týkající se průzkumů v blízkosti jaderných zařízení při zjištění konkrétních lokalitách, ti, kteří nezaregistrovali amatérismus v podobě obecných podkladových studií a ti, kteří uvěřili libivým řečem o prosperitě obcí v blízkosti jaderných zařízení při zájezdech po Evropě, tak ti by měli být v tuto chvíli na pozoru. Nastává totiž doba procitnutí. Čas neúprosně běží, termíny jsou dané a na řadu se dostávají další hráči. Neúspěšná mise SÚRAA je u konce.

Jiří Svejkovský

Jak to vidí kronikář

Děkuji Vám, občané Lubence, že jste v referendu moudře rozhodli a zvolili raději bezpečí v krásné krajině než peníze.

Děkuji Vám, občané Lubence, že jste v referendu moudře rozhodli a zvolili raději bezpečí v krásné krajině než peníze. Roky již sleduji, jak se nám hodnoty po převratu nějak pokřivily. Na pomyslný piedestal jako hodnota nejvyšší se postavily peníze. Uprímě říkám, že mé vidění světa, mé hodnoty a samotný způsob život se diametrálně liší od současného trendu. Udivuje mě, že může někdo v naší zemi říct – „zavřeme školu, na to nejsou peníze“. Copak nechápeme, že nejvyšší hodnotou jsou naše děti, budoucí generace a jejich vzdělanost? Často přemýšlím, jak je možné, že zanikly dávne vyspělé kultury. Odpovědi je jejich dekadence. U starých Mayů se předpokládá, že

jedním ze tří aspektů, pro které zanikly, byly stále se zhoršující životní podmínky, respektive znečištěná voda, zvětšující se rozdíly mezi chudými a hodně bohatými. Bojím se, že podobně lze pozorovat dekadenci současné Evropy. Ale zpět k Vašemu moudrému rozhodnutí. Úložiště jaderného odpadu by nám nepřineslo nic, kromě pravděpodobného zániku Liščích skal, možná ztráty vody pro naše rybníky, ale hlavně potenciálně vysoké nebezpečí pro naše potomky. Vzpomínám na slova našeho starého profesora fyziky: „Varuji lidstvo před štěpením jádra ve velkém, poločas rozpadu radioaktivita je na tisíce let a nejsou možnosti, jak to ohlídat. Může se stát, že se začnou rodit

děti bez rukou, či s jinými deformacemi, než se přijde na to, že je to např. průsakem radioaktivní vody...“ Je mnoho jiných potenciálních nebezpečí - zemětřesení, tornáda nebo terorismus. Byly časy, kdy jsem byl přesvědčen, že lze zaručit bezpečnost úložiště. Už si to nemyšlím. Technici v Gorlebenu nás ujišťovali o bezpečnosti a ejhle - nějaké průsaký se tam objevily. Japonské elektrárny byly odolné proti největšímu zemětřesení a ejhle - s mořskou vodou nikdo nepočítal. Tento faktor nahodilosti prostě existuje. A tak ještě jednou, občané Lubence, DÍKY - moudře jste rozhodli. Mimochodem, peníze, které nám na-bizeli, byly až urážlivě směšné. Nebyl to na rok ani dvouměsíční plat šéfa ČEZu. A tak všichni si dobře pamatujeme, že peníze nejsou tou nejvyšší hodnotou. Těmi jsou naše děti, naše zdraví, životní prostředí a vzdělanost.

Josef Nejedlý, kronikář obce Lubenec

Proč? A jak dál...

Čas plyne, máme několik měsíců po referendu, v němž se 83 % obyvatel vyjádřilo proti geologickým průzkumům. Člověk by řekl, že našim zástupcům v čele obce již půjde jen o to, aby naplnili očekávání a přání svých obyvatel. Na místě toho pokračuje z okolí pana starosty nepochopitelné překrucování faktů a výčitek.

Asi jsem byl bláhový, když jsem si před rokem myslel, že si stačí sednout s vedením naší obce, aby nám vysvětlili, co je k tak nepředvídatelnému obratu vedlo. Když jsem tak učinil u starosty, byl jsem s křikem vyhnán. Když jsme navázali diskusi a kontakt s ostatními zástupci při přátelském posezení u kafe u nás doma, kam je nikdo násilím nevedl, byli jsme našim starostou napadnuti, že nemáme nárok si někoho zvat na kobereček. Když jsme žádali o pozastavení platnosti diskutabilního usnesení pro získání času k diskusi, pan starosta se nám vysmál. Po verdiktu, ať si rozhodnou sami lidé v referendu, využil obecní úřad maximálně všech lhůt, aby referendum co nejvíce oddálil.

Po referendu slyšíme, evidentně z neznalosti zákona, že by nebylo problém je zneplatnit. Čas od času se někdo probudí a po debatách se SÚRAEM, kterých se mohl též zúčastnit, hystericky křičí, kde jsme vzali to, že nám státní instituce lžou. Mrzí mne, že ve chvíli, kdy se hned vedle v Karlových Varech a potažmo v Chysí koná konference o výstavbě úložiště jaderného odpadu a o výběru lokalit ve světě, potkám se na této akci s polovinou zastupitelstva Žihle, Blatna nebo Tisu, ale mimo starosty s nikým z Lubence. Třeba by pak změnili názor, až by jako my slyšeli od samotných státních úřadů výčitky, že v tomto procesu výběru lokality jde o bezpečnost zcela na posledním místě. Ptám se, komu tohle chování vyhovuje?

Asi je lepší křičet a snažet nesmyslné argumenty o nulové výrobě elektrické energie z větrných elektráren za bezvětrí a nulové výrobě ze slunečních elektráren v noci. Když už lidé, kteří nás osočují z anarchismu nechťají diskutovat, proč

se nepodvolí mínění drtivé většiny Lubenečků? Jsou snad něco víc, že hrozí bouří? Musím se smát, jestliže mají pocit, že snědli všechno moudro, že si prisuzují „selský rozum a přirozenou inteligenci“.

Pan starosta Blatna se nestydí lhat v novinách o tom, jak jsme mu my Lubenečtí sebrali snad i 40 milionů korun. Asi zapomněl, že finanční kompenzace za průzkum vyplývají ze zákona a s lubenečským referendem nemají nic společného.

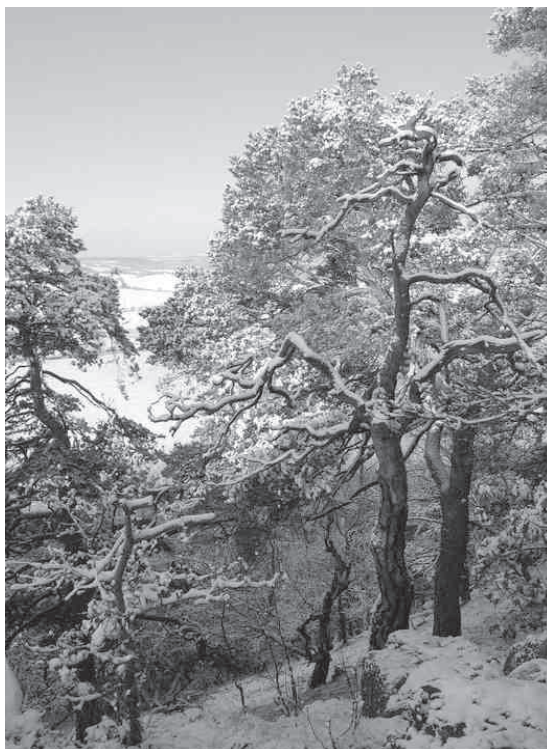
Ono je to asi tak, že pan Beneš použije cokoliv, co mu pomůže vyladit jeho glanc a že jde o pusté lži? Už je zvyklý - v této otázce (úložiště) je používá tak často, že bych se skoro divil, kdyby dokázal odlišit od relevantních informací. Dokonce je mu jedno, jestli je použije před svými lidmi nebo v senátu, kde jsme toho byli svědky.

Poslední lokalita, o které se jednalo, byla Kraví hora. I tam se vzvedl odpor. I tam se realizovalo referendum zde vyhlášené obecním úřadem. Jen otázka byla položena dost nešikovně: (zjednodušeně) „Má obec spolupracovat se SÚRAEM na vyhledávání lokality?“ Jednalo se již o poslední obec v tomto místě. Ostatní obce lokality měly již podepsané smlouvy o spolupráci, o tom v čem jim vyjdou vsítci, co jim zaručuje naopak SÚRAO, i možnost vystoupení z rozjetého vlaku.

Nakonec na poslední chvíli, patrně v předtuše výsledku referenda, Ministerstvo průmyslu a obchodu zbavilo SÚRAO pravomoci výběru lokality a delegovalo je na GEAM, odstěpný závod DIAMA. A ředitel tohoto státního podniku se na veřejnosti všem starostům jen vysmál s tím, že jestli někdo něco podepsal, tak ne on a jej nějaké podmínky nezajímají. A všichni ti snaživci, co nás v zelených novinách nazývali hrstkou anarchistů, co si berou jako rukojmí celou obec, teď stojí jak opaření.

Postupně se ukazuje, jakou neuvěřitelnou pravdu jsme měli v proklamacích o bezpečnosti, o neexistenci zákonů, které by jim mohly zabránit tu postavit, o arroganci moci státních úřadů a zabezděnosti našich starostů.

Za SOS Lubenec Richard Kanta

Co mi ještě nikdo nevysvětlil

Když jsem byla na podzimní konferenci o jaderném odpadu, začala jsem si uvědomovat, že doposud se stále mluvílo o tom, kde úložiště bude, malovaly se různé plány, ale nikdo mi ještě nevysvětlil, jaká bezpečnostní hlediska se budou muset při výstavbě zohledňovat.

Například, když mluvil starosta Temelína, říkal, že kvůli elektrárně a prozatímnímu úložišti museli vystěhovat dvě celé vesnice – prý kvůli bezpečnostnímu hledisku....

Na podzim Ministerstvo průmyslu a obchodu zkoušelo v Plzeňském kraji prozatímní úložišti museli vystěhovat dvě celé vesnice – prý kvůli bezpečnostnímu hledisku....

Například, když mluvil starosta Temelína, říkal, že kvůli elektrárně a prozatímnímu úložišti museli vystěhovat dvě celé vesnice – prý kvůli bezpečnostnímu hledisku....

Na podzim Ministerstvo průmyslu a obchodu zkoušelo v Plzeňském kraji prozatímní úložišti museli vystěhovat dvě celé vesnice – prý kvůli bezpečnostnímu hledisku....

vymlouvat. Tím donutili místní občany se vystěhovat bez náhrad za nové bydlení. A tak se ptám, jak to vlastně bude? Nikdo mi ještě nevysvětlil, v jaké nejmenší vzdálenosti od vjezdu do úložiště mohou být obydlí domy. Tam, kde bude vjezd do úložiště, vystěhují také celou vesnici jako to bylo v Temelíně? Podle mého názoru buď nám na patřičných místech tají, co vše konkrétně by čekalo občany v místě, kde bude úložiště vybudované, nebo není zpracovaná žádná koncepce přesného postupu této megalomanské stavby. Můžu již jen podotknout, že Japonci, Britové a Američani pozastavili stavbu nebo vůbec projektovou přípravu úložiště, dokud nebudou vyřešeny bezpečnostní rizika. Bohužel vědcům se tato všechna bezpečnostní rizika zatím nepodařilo vyřešit. Důležité však je, jak se vyberou peníze z atomového účtu na budoucí úložiště, a to je již předem jasno – tento problém je samozřejmě již předem vyřešen.

Jitka Kantová

Fejeton: Kámen jako kámen

Procházím revitalizovaným centrem Lubence kolem výzdoby tvořené bloky prvohorních křemenců. V duchu si říkám: Proč tu místo těch křemenců není tiská žula?! Vždyť je to náš místní kámen, který zdobí Pražský hrad, kámen schopný odolat jadernému odpadu, kámen kvůli kterému se spolu přeme. Pro mnohé je to určitě bezvýznamný detail. Kámen jako kámen. Ano, je to detail, ale právě tyto detaily poukazují na mnohé. Poukazují třeba na to, jaké zastupitelstvo zde rozhoduje a jaký je jeho vztah vůči okolní krajině. O tom, že za humny máme kvalitní žulový masív přeci díky debatám o úložišti a referendu vědí snad úplně všichni. A přesto nikoho nenapadlo položit do centra obce právě tuto horninu. A proč vlastně, vždyť to není důležité.

Myslenky běží dál. Přemýšlím, jak asi uvažují někteří místní lidé: Využijeme ten šutr úplně jinak. Prodáme ho státu a pěkně všechn, třeba až k Blatnu. Využijeme ty okolní kopce, když už tady jsou. Už za nějaký geologický průzkum dostaneme do obecní kasy pěknou sumu. Nemusíme shánět peníze jinde. Zateplíme školu, opravíme chodníky, budeme zvelebovat obec. To je důležité, za to jsou body. A že nám tu dělají nějakou štolu do skály? Nevadí, vždyť to není z centra obce ani vidět a těch pár nákladů taky zvládneme. Opraví nám silnice, zmodernizují trat a navíc dostaneme další peníze. A pak, pak už budeme dostávat pořád jenom peníze. Jaderný odpad bude schovaný hluboko v zemi, nikdo ho nevidí, není to nebezpečné. Je to dokonalý plán. Budeme bohatá obec, stejně jako ty na Mostecku a Bilinsku, co leží v blízkosti uhelných šachet. Procházky do lesa byj hezké a zdravé, teď už se tam ale nesní. No nic! Máme přece sportovní halu. Byl to náš sen. Můžeme sportovat a utužovat své zdraví. Díky žule, díky šutru, který se tu váli miliony let a nikdo ho ještě nevyužil. My jsme to dokázali, jednou nás pochopí a budou opětovat. Miliony ležely za humny! A že tu už nejsou chalupáři a nejezdí sem turisté a houbaři? No a co, chatáři nebyli naši voliči, to nebyli lubenečtí lidé, jen platili za odpady. Ted máme odvoz odpadků zdarma, jsme dokonalá obec, jsme přece LUBENEC!

Sedám si na novou lavičku. Přece to tak není, to nemůže být pravda! Tak proč mne to vždy napadne, když vidím ty křemence!

Jiří Svejkský

Nové studie o Čertovce

Dostaly se nám do rukou nové studie týkající se hlubinného úložiště v lokalitě Čertovka, které pro SÚRAO vypracoval v březnu roku 2012 kolektiv autorů EGP INVEST a DIAMO.

Jedná se o technické zprávy, ve kterých je detailně rozpracována plošná a prostorová lokalizace hlubinného úložiště na lokalitě Blatno-Čertovka, včetně technologií těžby horniny a ukládání radioaktivních odpadů. Studie je rozdělena na technickou zprávu o povrchovém areálu, o podzemní části úložiště a také na zprávu o strukturně-petrografické charakteristice žulového masívu na lokalitě Blatno. Zpráva o strukturně-petrografické charakteristice lokality Blatno nepřináší v podstatě nic nového. Jedná se spíše o souhrn neaktuálnějších znalostí o geologii masívu, jeho tektonickém porušení a geologické charakteristice bezprostředního okolí. Nadále je vni-

mán masív jako homogenní ukloněná kra vymezená okrajovými zlomy. Jedinou novinkou je kladení většího důrazu na tektonickou linii mezi Tisem a Kračinem lemovanou mladými vulkanity a také na složitou geologickou stavbu západního omezení masívu jižně od Lubence.

Zásadní změna však nastává v plošné lokalizaci hlubinného úložiště. Umístění povrchového areálu s hlavním zavázejícím tunelem bylo přesunuto ze západní strany (Lubenec) na východní stranu masívu do bezprostředního okolí obce Blatno a Malměřice. Z lokality Čertovka-Lubenec se tak aktuálně stává lokalita Čertovka-Blatno. Ve zprávách o nadzemní části je velmi detailně rozpracováno umístění povrchového areálu se všemi jeho objekty a pomocnými stavbami i a jak pro úsek vlastního úložiště (objekty pro příjem RAO, překladiště, výroba bentonitových směsí, transport do

podzemí apod.), tak pro úsek hlubinného žulového dolu. Jen pro informaci: celý nadzemní areál by se měl podle této zprávy nacházet na poli mezi obcemi Blatno a Malměřice, cca 300 m od bytové zástavby obce Malměřice na ploše 79323 m². Portál těžebních tunelů by měl být založen v masívu cca 800 m severozápadně od obce Blatno. Předpokládá se, že celý areál se vstupem do masívu bude oplocen a střežen.

Prostorové umístění podzemní části se v aktuální zprávě nezměnilo a celý systém ukládacích chodeb je podobný tomu, který známe z referenčního projektu. Z důvodů změny vstupu do masívu je však otočen o 180 stupňů a také se již nepředpokládá ukládání kontejnerů s radioaktivním odpadem do několika výškových úrovní. Hlavní část úložiště s ukládacími vrty pro odpad z jaderných elektráren je i nadále umístěn v nehomogennějším bloku

masívu v hloubce 500 m pod povrchem pod kótou Čertovka. Ve východním blatenském bloku se předpokládá vybudování těžní jámy a těžebních tunelů, teplé komory, laboratoře, centrálního skladu vyhořelého radioaktivního odpadu a dalších staveb. V třetíhojihozápadním bloku by pak měly být vyraženy velkoobjemové komory pro ukládání ostatních radioaktivních odpadů. Zpráva týkající se hlubinné části pak dále detailně rozpracovává technologie ražby horniny, její doprava a těžby na povrch pomocí svislé těžební jámy a také popisuje technologie vlastního ukládání radioaktivních odpadů, výroby speciálních kontejnerů apod. Vše je důkladně rozpracováno a navrhuje tak, aby současně se zavážením vyražených prostor radioaktivními odpady mohla probíhat kontinuální těžba horniny a budování nových ukládacích míst.

Jiří Svejkský

Mezinárodní konference o výstavbě jaderných úložišť ve světě

Koncem loňského roku proběhla konference o jaderných úložištích s mezinárodní účastí v Karlových Varech a sousední Chýš s krátkou epizodou v Blatné.

První den byl seznamovací a jasně v hotelu Thermal převládá zájem o dobré jídlo a pití doprovázené hudbou nad několika nic neříkajícími proslovami a uvítacími projevy našich politiků. Druhý den byl soustředěn do Chýše, kde se vyznamenal pan Lažanský. Zajistit organizaci včetně občerstvení a jiných nutností pro takový počet lidí v malém zámku jistě nebylo hračkou. Den byl rozčleněn do několika bloků. Započal několika přednáškami o bonusech a plusech obcím a lokalitám,

kde se výstavba podobných zařízení čerstvě realizuje anebo kde se bude brzy realizovat. Shrnu zajímavé. Švédsko je nejdál, budované úložiště má až za kopci, takže ani nemohou vyjádřit, jestli by je to obtěžovalo, neboť vlastně o stavbě ani neví. V Belgii mají jen úložiště pro nízkokaktivní odpad. Nicméně po celou dobu životnosti zařízení mají garantován příjem pro obec 1 milionu eur ročně, k tomu veškerá finanční podpora spolkům a zájmovým kroužkům. Veškerý průmysl orientující se na jádro musí stavět své provozy v této oblasti a daně tak od těchto zůstávají v regionu. Ve Francii započali projektovat přes protesty obyvatel. Po sebevraždě

jednoho starosty a granátu vybuchlého v davu byli nuceni ustoupit od tohoto výběru lokality. Dnes toto realizují se vstřícností, o které se nám může zdát. Vybrali mnoha sity lokalitu, která byla ochotna se za jistých okolností na výběru podílet. Do regionu velikosti území u nás spravovaného pověřenou obcí nacpali miliardy eur na infrastrukturu apod. V obci vytvořili alespoň umělou zaměstnanost založením lokální genobanky, postavením luxusní restaurace, která nejprve bude sloužit jako jídelna pro dělníky a později případně obci. Tyto přednášky proloužil pan Dr. Zvěřina svoji úsměvnou řečí o iracionalitě myšlení v afektu, která byla SÚRAEM jasně mířena do našich řad,

aby nás alespoň kousiček diskreditovala.

Po dobré svačince jsme byli rozděleni do jednotlivých kulatých stolů. U každého seděl téměř stejný počet zahraničních účastníků jako našich. U nich se řešily nejpalčivější otázky těchto projektů ve světě. Výsledek? Všechna jednání se stočila k porovnávání realizace úložišť jinde ve světě a u nás.

A opět shrnutí. Nedůvěra v českou politickou garnituru, absence jakýchkoliv záruk, šok zahraničních účastníků z neexistující zcela nezávislé instituce, jež by dohlížela nad dním při realizaci výstavby hlubinného úložiště. Z osobních debat se zahraničními účastníky jsme se dozvěděli o definitivním zastavení výstavby i druhého úložiště v USA Barackem Obamou a o tom, že nemusíme smutnět, neboť v Rumunsku je to ještě horší, tam se už vůbec nikdo neptá, a nejen místních ale ani na bezpečnost.

Odpoledne pak pokračovalo dalšími přednáškami zastánců, ale především odpůrců jádra. Byly rozebírány právní možnosti obcí se bránit výstavbě apod.

Večer jsme pak strávili obhajováním svých pozic s náměstkem MPO panem Šolou a ředitelem SÚRAA panem Pračhem.

Byť nikdo nečekal změnu pozic, dali jsme jim najevo, že v rámci nelegálnosti probíhajícího výběru lokality pro neexistující EIU se hodláme bránit, když to bude zapotřebí, i u Straburského soudu.

Poslední den pak gradoval. Vystoupení starosty Temelína a pana Dr. Lietavy z SÚJB přesně udeřilo na problémy, na které delší dobu poukazujeme. Starosta popsal analýzu vystěhování obcí pro jadernou elektrárnu, jak si myslí, že bude líp po r. 1989 a jak je svou arrogancí zaskočil ČEZ, jenž si tam vlastně dnes dělá zcela co chce. Pan Lietava pak mluvil o výběru lokality pro hlubinné úložiště postavením na hlavu. Že by se nejprve měla definovat bezpečnost a poté teprve zvolit formace a započít výběr lokalit. Náměstek Ministerstva průmyslu a obchodu spolu se zástupci SÚRAO tento projev těžko snášeli a dlouho o něm ještě diskutovali. Ne každý snese kritiku.

Za SOS Lubenec Richard Kanta

Sud střílného prachu

Ač vesměs slychám od lidí z větších vzdáleností slova podpory k našemu odporu vůči úložišti, čas od času se objeví názor: „vždyť by to mohlo být bezpečné“. Odhlédnu od technických problémů s výběrem lokality, které naznačuje i Státní úřad pro jadernou bezpečnost. Stačí však jim tuto problematiku ozřejmit bližším přirovnáním. Představte si že Vás někdo posadí a přiváže na sud

střílného prachu. Pak Vám ještě zdůrazní, že tam ale nedal zápalnou šňůru, takže vlastně můžete být v klidu... Představujete si to? A jste v klidu? A teď si představte, že nevidíte za sebe a ten dotýčný u toho sudu něco kutá. A opět Vám řekne, že můžete klidně spát, neb doutnák tam není. Jaké jsou pocity? Kdo z Vás by si sedl na ten sud prachu dobrovolně?

Richard Kanta

Otáčí se korouhvička

Vzpomínám, jak na první debatě v kulturním domě, a v různých podobách i později, náš pan starosta obhajoval geologické průzkumy. Prý úložiště tu však v žádném případě nechce. Když jsem mu na to řekl, že po povolení průzkumů by již nebyla šance ovlivnit výstavbu úložiště, tak vykřikoval, že by si to, cituji, „ukočirovali“. Na posledním veřejném zasedání pak přítomně seznámil se základním chodem události na Kraví hoře, (kde se vše nově prosazuje silou, sliby nesluby, přes podepsané smlouvy se SÚRAEM, tak jako by neexistovaly). Vzápětí pronesl, že to přece nakonec říkal, že si to tu i tak postaví. Tak nevím, jak se s tímto snoubí to ukočirování. Dnes jsem rád, že si, byť tajně, pořídil z této debaty v kulturním domě nahrávku. Můžeme tak jeho neustálé přerokování faktů a jeho otáčení dokumentovat.

Richard Kanta

Přečetli jsme za vás...

o tom, že otázka úložiště jaderných odpadů nehýbe veřejným míněním jenom na Lubenecku:

Nekomunikují

Vybíráme z Hlasu Lubenecka: RNDr. Peter Lietava, Státní úřad pro jadernou bezpečnost o úložišti:

SÚJB opakovaně konstatuje, že chybějící faktický důraz na bezpečnost budoucího hlubinného úložiště vede k nekonceptnosti a neefektivnosti celého programu vývoje hlubinného úložiště již od jeho převzetí SÚRAO v roce 1997. SÚJB se systematicky a dlouhodobě pokouší v rámci svých omezených zákonných možností komunikovat jak s vedením SÚRAO, tak i s jeho zřizovatelem – MPO, a upozorňuje na nedostatky programu, prozatím prakticky bez jakéhokoli efektu. Pokud bude program vývoje hlubinného úložiště veden dosavadním způsobem, SÚJB s největší pravděpodobností v roce 2025 nebude mít možnost vydat povolení k umístění hlubinného

úložiště z důvodu chybějícího nebo nedostatečného průkazu bezpečnosti hlubinného úložiště. Tím dojde k ukončení nebo minimálně k přerušení vývoje hlubinného úložiště na delší období.

Oprávněná obava

Dana Drábová pro MF DNES z 27. 3. v jihočeské příloze odpovídá na otázku:

Mají se lidé skutečně čeho obávat, nebo je straší podle vás jen slova jako radiace, záření či radioaktivní odpad?

...Na jednu stranu ale jejich obavy chápu, protože se jim změnil svět, který do té doby znali, a okolí, kde žili. Ve většině případů jsou vytipovány lokality u malých obcí, které nemají zkušenosti s velkými investicemi, výstavbou a už vůbec ne s hornickou činností. A to, že přinejmenším na nějaký čas přijdou o podobu okolního světa, jak jej znají, je oprávněná obava..

Úložiště: demokracie jako za totality

Horazďovický obzor, března 2013,

Slovo starosty:

Aby toho nebylo málo, spatřila na zmíněném jednání světo světa další novina, která zástupce lokalit šokovala ještě více, než ta předešlá. MPO vážně zvažuje v cílové lokalitě vybudovat nejen hlubinné úložiště, ale také přípořchový mezisklad vysoce radioaktivního odpadu, ve kterém by kontejnery čekaly na hlubinné uložení několik desetiletí! Takové zařízení ale úplně mění parametry projektu, o kterém se jedná už více než deset let. Politici a státní úředníci to obcím zatajili. Nikdo neví, jaká bude v Evropě za dvacet třicet let bezpečnostní situace. Lokality s koncentrací radioaktivního materiálu mohou být zajímavým cílem vojenských nebo teroristických operací. Ministerští papalášé se prostě starostmi ani právy obyčejných lidí v nevýznamných regionech nezabývají.

Otázky čtenářů

Je pravda, že jsme díky referendu v Lubenci přišli o peníze?

Za průzkumy měl Obecní úřad v Lubenci ziskat zhruba 9 milionů korun během tří let. Což je vzhledem k velikosti a náročnosti toho, co by nás čekalo, naprosto směšná částka. V současnosti se Ministerstvo průmyslu snaží do dotčených oblastí zasáhnout již ne cukrem, ale příchází si bičem. Pokud tedy i přes nesouhlas vyjádřený občany v referendu stát průzkumy udělá, má obec ze zákona na tuto částku nárok. Otázkou však zůstává, zda by tyto peníze, které obecní úřad plánoval na rozvoj obce, byly vhodné vynaložené, neboť okolo každého jaderného zařízení musí být určité ochranné pásmo a hrozí, že by mohla být část obce či celá obec vystěhovaná. A to zvláště v souvislosti s novým rozhodnutím, že vedle hlubinného úložiště se zároveň stavělo i dočasné úložiště, kde by se měly chladit vyjmuté kontejnery přímo z elektrárny. **Jsem z Blatna a za úložiště nám byly slíbeny peníze a práce, tak proč jste se do toho začali motat?**

Není ještě všem dnům konec. Blatenská mají svou šanci se v soutěži o úložiště utkat. Právě v Blatné jsou k úložišti občané velmi vstřícní a tak SÚRAO vyhovělo pocitu blatenských občanů a vytvořilo nový návrh povrchového areálu přímo mezi Blatnem a Malměficemi. Na projektu je namalována jak horká komora, tak dočasné hlubinné úložiště. Projektu však vůbec nevádí, že zasahuje do ochranného pásma plynovodu. Bližší informace Vám jistě rádi sdělí na Obecním úřadě v Blatné. Pokud však bydlíte v blízkosti budoucího úložiště, určité budete nadsouzen z toho, že by Vám ve Vaší blízkosti po dobu osmi let měl projekt každé dvě minuty nákladřák. Jestliť udiž ve stejné situaci, jako byl Lubenec před rokem. Vy tam budete mít nesukutečný nepořádek, hluk a špinu, hrozí Vám díky ochrannému pásmu dodatečně by vystěhování, kdežto my v Lubenci dostaneme za průzkumy peníze. Otázkou však zůstává, zda peníze dokážou nahradit ztrátu životního prostředí, které má svůj turistický potenciál.

Bez lesa není vody, bez vody není života

Ptáte se, jestli je ve vašem okolí nějaký chráněný druh brouka, ohrožený druh květiny, či se zde vyskytuje ojedinělé stanoviště, ekosystém velké významnosti?

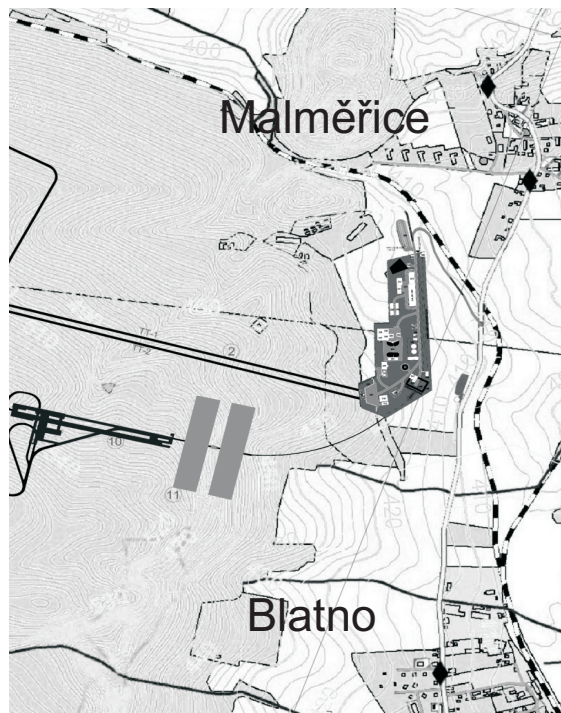
Nejsem profesionální botanik a na takový výzkum je potřeba minimálně rok. Jsem krajinná ekoložka, mě zajímá krajina jako celek, krajina jako místo, kde žijeme, a jestli jsou tam statistice pampelišek nebo ohrožený vstavač mě až tak nezajímá. Ale ano, zcela určitě se na Blatenském svahu, na Lišících skalách, nebo dole v údolí potůčků, vodních stržích, mokřadů a podmáčených luk bude vyskytovat nějaký ohrožený druh. Jestli to pomůže k tomu, aby byla zastavena i třeba jen myšlenka

výstavby jaderného úložiště v této nádherné lokalitě, slibuji, že ho vypátrám, potvrdím a napíši o něm stoh brožurek. Protože les, který se táhne od Lubence k Blatnu směrem na jih, je to nejcennější, co zdejší obyvatelé mají. Bez lesa není vody, bez vody není života a nás v budoucnu čeká boj o vodu. Už dost dlouho vědí odborníci z celého světa, že zásadní a rozhodující úlohu v budoucnosti budou mít ty země, kde jsou zdroje pitné vody. Nejde už o ropu, ani o jádro, jde o vodu a půdu. Důkazem je i to, že téměř polovinu vodárenských společností v ČR vlastní Francouzi, kteří vědí, že hospodaření s vodou je nanejšťo strategické. Světové podzemní zdroje

vody skupují společností jako je Coca-cola a Nestlé.

Už byly vytyčovány oblasti s kritickým nedostatkem vody, týkají se také České republiky. Zde si je třeba uvědomit, že jsme v naší zemi závislí pouze na tom, co k nám spadne za srážky, protože všechny řeky od nás odtékají. Také jsou ověřená fakta v tom, že srážky v důsledku globálních změn klimatu budou nepravidelné, velice intenzivní a můžeme se připravit na dynamické meteorologické změny. To znamená, že nás s největší pravděpodobností čekají prudké lijáky, období sucha, skokové přechody teplot a velké větry. Za těchto podmínek je velice těžké počítat s tím, že se budou doplňovat podzemní zásoby vody. Podstatnou úlohu proto budou hrát lesy. Lesy fungují, nikoli ty hospodářské s řadami smrků a borovic, čekající na pokácení jako obilí. Zalesněná krajina s lesy smíšenými, s lesy plnými potůčků, tůňek, studánek, mokřadů s přirozenou obnovou je tou krajinou, která nás může v budoucnu zachránit. Takový les je jako velká houba, houba co léčí naši duši. Můžu s jistotou sdělit, že les v okolí Lubence a Blatna je tím největším bohatstvím a stojí za to, se o něj bit.

Ing. Martina Lukešová

Úložiště v Blatně

Na snímku vlevo vidíte mapku Blatna nově se zakreslením plánovaného úložiště jaderných odpadů v těsné blízkosti obytných domů. Novinkou by měl být přípovrchový mezisklad vysoce radioaktivního odpadu, ve kterém by kontejnery čekaly na hlubinné uložení několik desetiletí, jak píše starosta Horažďovic v článku uvnitř novin. „Flexibilita“ SÚRAA je vsutkatu obdivuhodná.

Nezvaní hosté

V pátek 5. dubna se na Obecním úřadě v Blatně konala „tajná“ schůzka zastupitelů a starostů dotčených obcí lokality Čertovka (Blatna, Žihle, Tisu a Lubence) se zástupcem SÚRAO dr. Slovákem. Lubenecké zastupitele a starostu zavazují výsledky referenda (83 % hlasů proti průzkumům) k tomu, že mají všemi dostupnými prostředky zabránit geologickým průzkumům. Pozvali jsme se tedy sami, abychom je v tomto úsilí podpořili.

Ze schůzky vyplynuly jasné především dvě věci. Nejprve to, že SÚRAO změnilo taktiku, respektive harmonogram průzkumů a výzkumů. Upustilo prozatím od kontroverzních hloubkových vrtů, které jsou devastací pro krajinu (ačkoli to SÚRAO popírá), a vytvořilo novou první fázi postupu při výběru kandidátních a finální lokality pro hlubinné úložiště. Tato nová první etapa bude spočívat v geologickém mapování v měřítku 1:10 000 - plošný geofyzikální, geochemický a hydrogeologický průzkum v síti 200 x 200 m. Tato fáze má zúžit potenciálně vhodné lokality na čtyři. Je sice levnější než hlubinné vrty, ale nelze z ní získat všechny důležité a potřebné informace o masivu. Z geologického hlediska je to tedy pro SÚRAO skutečně krok stranou, jakýsi ústupek. Z psychologického hlediska je to však velký krok dopředu, protože získá SÚRAU potřebný čas, aby se situace poněkud zklidnila, odpůrci doby staly ve světě i jiné věci – prosakování vody v plánovaném HÚ v německém Gorleben, výbuch Fukušimy či nedávný únik radiace v USA.

A to vede k té druhé věci, která ze schůzky jasné vyplynula. Nedostatečná bezpečnost. Dr. Slovák jasné řekl, že z hlediska bezpečnosti posuzuje SÚJB až finální lokalitu, což je více než absurdní. Vždyť právě bezpečnost, spolu s dopady na životní prostředí, lidi zajímá nejvíce už v době průzkumných prací Ale celý proces výběru neprovází žádná nezávislá expertiza o jaderné bezpečnosti, ale ani tzv. EIA, tedy posudek o dopadu na životní prostředí. Úřadem pro jadernou bezpečnost ani s odborníky na životní prostředí. Trvám na tom, že to je zásadní chyba a my, zástupci občanského sdružení SOS se snažíme toto změnit prozatím alespoň diskuzí a podáváním objektivních informací veřejnosti.

Jiří Svejkský

Jana Michalcová

Bez vrtů to opravdu nejde

Mohlo by se zdát, že SÚRAO přichází s novou a lidštější verzí průzkumů, které by napomohly při procesu výběru lokalit pro hlubinné úložiště radioaktivních odpadů. To například naznačila tajná schůzka zástupců SÚRAA se zastupiteli a starosty dotčených obcí lokality Čertovka konaná 5. dubna v Blatně. Jenže jde o zvolenou taktiku typu: „nazveme věci jinak a oni nám na to možná skočí“. Plánovaná fáze průzkumů je nyní označována jako tzv. „neinvazivní“. Má jít tedy o průzkumy, které v žádném případě nenarazí přírodu a které budou představovat procházky geologů s kladivkem, případně s nějakou lehkou aparaturou po krajině a občasně odebrání vzorků horniny.

Bohužel žádná lehčí nebo lidštější varianta geologického průzkumu v současném stavu prozkoumanosti lokality neexistuje. Skutečně neškodná etapa rešerší, leteckého snímkování a rekonoskace terénu již proběhla v roce 2004 a opravdu jsme o ni téměř nevěděli. Vše stále probíhá podle plánu a nyní je tedy nutné začít s plošným geofyzikálním, geochemickým a hydrogeologickým průzkumem lokality a s podrobným geologickým mapováním v síti 200 x 200 m. Nemusíme geologickým průzkumům nikterak rozumět a přitom je asi každému jasné, že při takovém mapování musí mapující geolog po

každých 200 metrech provést nějaký geologický úkon. Tím úkonem je zjištění typu a stavu horniny v bodě, na kterém se geolog právě nachází. Pokud je to možné, změní na tomto místě i základní geologické charakteristiky, jako jsou úklon a směr puklin, případně odebere vzorek pro další rozbory. To je ale proveditelné, pokud stojí geolog přímo na skále. Pokud stojí v lese, je nutné dostat se na horninu ukrytou pod vrstvou lesní půdy a pod kořeny stromů. Musí tedy vykopat sondu. Její hloubka je závislá na mocnosti zvětralivé kůry. V případě Čertovky to je kolem jednoho až tří metrů. Sondu je nutné zdokumentovat, proměřit a odebrat vzorky pro geochemický a geotechnický výzkum. Použijeme nyní trochu matematiky: Na linii o délce 1000 m je možné provést 6 sond po 200 metrech včetně krajních bodů. Na čtverci o ploše 1000 x 1000 m, což je 1 km², je potřeba provést 36 sond. Výzkumná plocha lokality Čertovka činí 44 km². K plošnému zmapování takového území v síti 200 x 200 metrů je tedy zapotřebí vykopání 1584 sond! Je to jednoduché.

Sonda je pro geologa lepší, je v ní více vidět. Pokud geolog přimhouří oko, spokojí se i s mělkým vrtem. Vzorek z vrty není ideální, bývá rozvrtný, špatně orientovaný a hlavně malý. Je ale jednodušší vrtat než kopat. Vrtné soupravy mohou být na traktoru, častěji

SOS Lubenec vzniklo loni na jaře za účelem sjednotit aktivity vedoucích k zabránění geologickým průzkumům v lokalitě Čertovka, které podle nás téměř jistě vedou k vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu. Už od začátku nám vyjadřovali podporu lidé z celé republiky. Ti, kteří tady jen náhodně projížděli, ale hlavně ti, kteří Lubenec a jeho krásné okolí znají a stejně jako my si nepřejí jeho devastaci. V současné době registrujeme kolem 250 členů, předsedou je Pavel Pavlík, zástupcem v Pracovní skupině pro dialog Ing. Petr Čechura a místopředsedy Mgr. Jana Michalcová a Ing. Richard Kanta. Zakládajícími členy jsou třeba i geolog Ing. Jiří Svejkský či právnička Mgr. Renata Michalcová, podnikatel Ing. Josef Kouba, odbornice na životní prostředí Ing. Martina Lukešová. Podporu svým členstvím nám vyjádřili také studenti Fakulty životního prostředí UJEP, včetně jejich učitele Dr. Hanuše, senátoři Alena Dernerová a Marcel Chládek, ale samozřejmě a především celá řada občanů žijících v Lubenci a okolí. Minulý měsíc natáčela nejen o našem sdružení i Česká televize pro pořad Náš venkov (poběží v sobotu 20. 4. v 9 h na ČT2). Jsme otevřená skupina a rádi přijmeme do svých řad každého, komu leží na srdci ochrana životního prostředí okolí Lubence.

Jana Michalcová